

III. FEJEZET.

A TESTI ÉLETBŐL A SZELLEMI ÉLETBE VALÓ VISSZATÉRÉS.

1. A lélek sorsa a halál után; a lélek egyénisége. Örök élet. —
2. A léleknek a testtől való elválása. — 3. Szellemi zavar.

A lélek sorsa a halál után.

149. Mi lesz a lélekkel a halál pillanatában?

„Ismét szellemmé válik, vagyis visszatér a szellemek világába, amit kis időre elhagyott.“

150. Megtartja a lélek a halál után az egyéniségét?

„Megtartja és nem is veszti el soha. Mi lenne belőle, ha nem tartaná meg?“

Hogyan nyilvánítja a lélek az egyéniségét, mikor már anyagi teste nincs?

„Megmarad a fluidja, ami neki tulajdona s amit planétájának légköréből merit. Ez az ő perispritje, vagyis szellemburka, mely az utolsó testbenlétét tükrözi vissza.“

Nem visz magával a lélek semmit innen a földről?

„Semmi mást, mint az emlékezetet és jobb világba való vágyódását. Ez az emlékezés aszerint édes vagy keserű, amint jóra vagy rosszra használta fel életét. Minél tisztább a lélek, annál jobban felfogja, hogy mennyire jelentéktelen mindaz, amit a földön hagyott.“

151. Mit gondoljunk arról, hogy a lélek az ember halála után visszatér az általános mindenségbe?

„Nem alkotja-e a szellemek összessége a mindenséget? Nem képeznek-e ők együttvéve egész világot? Ha gyülekezetben vagy, kiegészítő része vagy annak a gyülekezetnek, mindamellert megmarad a külön egyéniséged.“

152. Mi bizonyítja be nekünk azt, hogy halálunk után lelkünk megtartja egyéniségét?

„Nem eléggé bizonyítják ezt azok a közlemények, melyeket kaptok? Ha nem vagytok vakok, fogtok látni, és ha siketek nem vagytok, fogtok hallani, mert igen gyakran oly hang szól hozzátok, mely felderíti előttem, hogy vannak kivületek eső lények is.“

Tévednek azok, akik azt mondják, hogy halálunk után az általános mindenségbe tér vissza a lelkünk, ha az alatt azt értik, hogy úgy elveszti egyéniségét a lélek, mint az a csepp víz, mely a tenger vizébe keveredett; igazuk van azonban, ha az általános mindenség alatt a test nélkül való lényeket együttesen értik úgy, hogy abban a nagy egységben minden lélek vagy szellem egy-egy alkotórész.

Ha a lelkek elkeverednének a tömegben, akkor csupán a tömeg tulajdonságaival bírnának és egymástól semmi sem különböztetné meg őket. Nem volna értelmük és nem volnának tulajdonságaik, holott minden közleményükben az énnnek öntudatát és külön akarátát árulják el. Az a végtelen különféleség, melyet minden irányban tapasztalhatunk rajtuk, csakis az egyéniségnek a következménye. Ha a halál után nem maradna meg más, mint az, amit az összes egyéniségeket magába szívó nagy mindenségnek mondanak, akkor az a mindenség egyformájú volna és a láthatatlan világból nyert közlemények is mind azonosak volnának. Mivel azonban tapasztaljuk, hogy vannak a velünk érintkező láthatatlanok között jók és rosszak, tudósok és tudatlanok, boldogok és boldogtalanok, és jellemre nézve is különbözök, t. i. vidámak és szomorúak, könnyelműek és komolyak stb.: ez valóban azt igazolja, hogy mindezek külön-külön lények. Még határozottabban bizonyítják ezeknek a lényeknek az egyéniségét az olyan esetek, amelyekben személyazonosságukat mutatják ki elvitathatatlan jelek által, vagy a saját földi életükből felhozott olyan személyes részletekkel, melyeket be lehet bizonyítani. Kétségbevonhatatlan pedig az egyéniség, amidőn jelenségek alakjában láthatóvá válik. Hiteikkely gyanánt tanítottak minket

a lélek egyéniségének elméletére. A spiritizmus pedig igazolja azt, mégpedig némiképen anyagi uton.

153. Milyen értelemben kell vennünk az örökéletet?

„Örök a szellemnek az élete, a testé csak átmeneti és muló. Amidőn a test meghal, a szellem az örökéletbe lép.“

Nem volna-e helyesebb örökéletnek nevezni azoknak a tiszta szellemeknek az életét, akik már eljutottak a tökéletesség legmagasabb fokáig és nem kénytelenek többé megpróbáltatásokat elviselni?

„Ezt már inkább örök boldogságnak nevezhetjük; de hiszen ez is csak a szókkal való játszás. Nevezzék el a dolgokat, amint akarjátok; a fő az, hogy megértsétek egymást.“

A léleknek a testtől való elválása.

154. Fáj-e, ha a lélek elválik a testtől?

„Nem fáj. Gyakran jobban szenved a test, amíg él, mint a halál pillanatában; a lélek semmiesetre sem szenved. Azok a fájdalmak, amiket gyakran a halál pillanatában érez az ember, csak öröm a szellemnek, mert száműzetésének határidejét látja letelni.“

Aki a természetes halálát azáltal éri el, hogy szervei kimerültek életkoránál fogva, az észre sem veszi, mikor megválnak a földi élettől. Hasonló a kimulása olyan lámpának az elalvásához, melyből kifogyott az olaj.

155. Mi módon történik a léleknek és testnek egymástól való elválása?

„Amint elszakad a kettőt összetartó kötelék, elszabadul a lélek.“

Pillanatnyi hirtelen átmenet által történik-e a válás? Van-e pontosan megjelölt határvonal az élet és a halál között?

„A lélek fokozatosan válik meg a testtől és nem szökik meg, mint a fogva tartott madár, mely hirtelen kapta vissza szabadságát. Ez a két állapot érintkezik és egymásba folyik, tehát a szellem lassanként bonta-

zik ki kötelékeiből; s a kötelékek felbomlanak és nem szakadnak el.“

Életünk folyamán a szellemet félig anyagi burka (szellemburok), vagyis perispritje tartja össze a testtel; és a halál csupán a test pusztulása, nem egyuttal azé a második buroké is, mely elválik a testtől, mikor amabban megszűnik a szerves élet. A tapasztalat bizonyítja, hogy azonnal a halál pillanatában nem válik el teljesen a perisprit a testtől; csak fokozatosan történik az elválás, mégpedig az egyének különfelesége szerint, nagyon is váltakozó lassúsággal. Némelyeknél elég gyorsan megy végbe és mondhatjuk, hogy a halál pillanata egyuttal a szabadulása is, mert csupán néhány órába telik; másoknál azonban, főképen azoknál, kik teljesen anyagi és érzéki életet éltek, sokkal lassabban történik az elválás és gyakran napok, hetek, sőt hónapok kellenek hozzá. Ez azonban a testbe életképességet a legkisebb mértékben sem önt, sem azt újra feléleszteni nem lesz képes; csak egyszerű vonzódása az a szellemnek a testhez, ami csak természetes következménye annak, hogy földi életében a szellem az anyagot engedte önmaga fölé kerekedni. Valóban észszerű tehát úgy felfognunk a dolgot, hogy minél inkább azonosítja magát a szellem az anyaggal, annál nehezebben válik el tőle; míg a szellemi és erkölcsi tevékenység és az emelkedett gondolkodás által már az ember testi élete alatt veszi kezdetét a szellem elszabadulása, úgy hogy ez a halál beálltával majdnem pillanatnyi időt igényel csupán. Ezt tanultuk a különböző egyéneknek a halál pillanatában való megfigyeléséből, valamint azt is, hogy néha igen kínos az az összeköttetés, mely megmaradt a szellem és a test között, mert a szellem kénytelen ilyenkor átérezni a feloszlás borzadályait. Különleges és kivételes esetek az ilyenek és szoros összefüggésben állanak bizonyos életmóddal és halálennel; ilyen jelenségek pl. némely öngyilkosnál tapasztalhatók.

156. A lélek a szerves élet teljes megszűnése előtt is végkép megválhatik-e a testtől?

„A haláltusában néha már el is hagyta a lélek a

testet, és csupán a szerves élet működik. Az ember már mit sem tud magáról, és mégis az életnek egy lehellete van benne.“

157. Van-e a léleknek a halál pillanatában valamely vágyódása, vagy elragadtatott állapota, melynél fogva beelát abba a világba, ahová vissztérni készül?

„A lélek gyakran megérzi, hogy bomladoznak már a kötelékei, melyek a testhez fűzik és minden erejéből arra törekszik, hogy teljesen kibontakozzék belőlük. Amint már részben szabaddá vált az anyagtól, maga előtt látja elvonulni a jövőjét és már előre örül szellemi állapotának.“

158. Lehet-e földi életünket, azután a sirban való létünket és végül a jövő életünket a hernyó életéhez hasonlítani, mely előbb a földön mászkál, majd gubójába zárkózva holtnak látszva fekszik, hogy azután újra szebb életre szülessék?

„Kicsiben megfelelő ez. Jó a kép, de nem volna szabad szó szerint venni, amit pedig ti gyakran meg szoktatok tenni.“

159. Mit érez a lélek abban a pillanatban, mikor a szellemek világában önmagára ismer?

„Az attól függ, hogyan töltötte el földi életét. Ha gonoszat cselekedtél, mert vágytál utána, akkor az első pillanatban a szégyenérzet tölt el, hogy gonoszul éltél. Az igaz épen ellenkezőleg nagy tehertől való megkönnyebbülést érez, mert semmiféle vizsgáló tekintettől sem fél.“

160. Azonnal feltalálja-e a szellem az előtte meghaltakat, akiket a földön ismert?

„Irántuk táplált szeretetének megfelelően feltalálja. Gyakran el is jönnek fogadtatására, mikor a szellemi világba lép és segítenek neki a földi kötelékekből kibontakozni. Sokan vannak, akiket ő talál fel, miután földi pályafutásában eltűntek előle. A bolyongókat meglátja, a testbe öltözötteket pedig felkeresi.“

161. A lélek eltávozásával egyidejűleg szűnik-e meg az élet erőszakos és hirtelen halál alkalmával, ami-

kor a szerveket még nem gyengítették meg a betegségek és a kor?

„Rendesen úgy szokott lenni, de minden esetben csak nagyon rövid pillanat választja el a kettőt egymástól.“

162. Öntudatos például néhány pillanatig a lefejezett ember a kivégeztetése után?

„Gyakran megtartja még néhány percig az öntudatát, amíg csak teljesen ki nem aludt a szerves élet; de gyakran megtörténik az is, hogy a haláltól való félelem által veszti el öntudatát, még mielőtt kivégezték volna.“

Itt csakis arról az öntudatról van szó, amellyel a kivégzett magáról mint ember birhat a szervek közvetítése útján, nem pedig a szellemi állapotbeli öntudatról. Ha ezt az emberi öntudatát a kivégzés előtt el nem vesztette, megőrizheti néhány, de csak nagyon rövid pillanatra; és szükségképen elveszti, mihelyt az agnak szervi élete megszűnik. Ebből azonban nem következik az, hogy a perisprit, vagy szellemburok már teljesen elvált a testtől; sőt ellenkezőleg, minden erőszakos halálkor, amely nem az életerő fokozatos kialvásával áll be, sokkal szivósabb a lelket a testhez erősítő kötelék és sokkal lassabban megy végbe a teljes elválás.

Szellemi zavar.

163. Van-e a léleknek azonnal tudomása önmagáról a halál után?

„Ez nem a megfelelő kifejezés, mert némi ideig zavarban van a lélek.“

164. Egyenlő erős és egyenlő hosszú ideig tart-e minden szellemnek a zavara, melyet a léleknek a testtől való megválása után érez?

„Nem. A szellemek fokozatától függ az. Aki már megtisztult, az csaknem rögtön felismeri önmagát, mert már testi élete alatt elvált az anyagtól; az érzéki ember ellenben, kinek nem tiszta a lelkiismerete, jóval tovább érzi az anyag befolyását.“

165. Van-e a spiritizmus ismeretének befolyása a szellemnek hosszabb vagy rövidebb ideig tartó zavarodott állapotára?

„Nagyon nagy a befolyása arra, mivel a szellem már előre megismerte helyzetét; a legnagyobb befolyással azonban mégis az bír, hogy az illető jól élt-e és tiszta-e a lelkiismerete.“

Halálunk pillanatában eleinte minden összezavarodik előttünk és szellemünknek bizonyos idő kell ahhoz, hogy ráismerhessen önmagára. Szinte kábult a szellemünk és olyan, mint a mély álomból ébredő ember, ki igyekszik helyzetét felismerni. Amily mértékben mulik a hatása az anyagnak, melytől éppen akkor vált el, s amint oszladozik a gondolatait elhomályosító köd, olyan mértékben tisztulnak fogalmai és jön meg az emlékező képessége.

A halált követő lelki zavar időtartama nagyon változó. Épen úgy eltarthat néhány óráig, mint eltarthat néhány hónapig, sőt több esztendeig. A legkevesebb ideig azoknál tart, akik még életükben azonosították magukat a jövő állapotukkal, mert ők akkor azonnal megértik helyzetüket.

A léleknek ez a zavarodottsága az egyéni jellemeknek és különösen az elhalálozás módjának megfelelőleg egészen sajátos körülményeket idéz elő. Ha erőszakosan vagy hirtelen történt a halál, akár öngyilkosság, akár kivégzés vagy baleset, vagy pedig szélhűtés, vagy sebesülés stb. által: akkor a szellem meglepetten és megütközve látja elhagyott testét, melyről tudja, hogy az az ő teste, de nem bírja megérteni, hogy már elvált tőle és nem hiszi, hogy halott. Makaesul ragaszkodik ahhoz a hitéhez, hogy él, és elmegy azok közelébe, akiket szeret, beszél hozzájuk és nagyon csodálkozik, hogy nem hallják meg. Ez az állapota a perisprit teljes elválásáig tart; csak akkor ismeri föl önmagát a szellem és érti meg, hogy már nem tartozik az élők sorába. Nagyon könnyű megmagyaráznunk ezt a jelenséget. A váratlan halál által okozott meglepetésében zavarba hozza a szellemet a rajta történt hirtelen változás. Neki még elpusztulást és megsemmisülést je-

lent a halál, ő pedig gondolkozik, lát és hall; tehát az ő felfogása szerint nem halt meg. Fokozza ezt a képzetet, hogy saját alakja gyanánt lát olyan testet, mely hasonló előbbi testéhez, de melynek éterikus természetét még nem ért rá tanulmányozni. Szilárdnak és tömörnek tartja, aminő az előbbi volt; mikor pedig figyelmét ráterelik a két test közt levő különbségre, megütközik azon, hogy nem tapinthatja meg önmagát. Hasonló ez a jelenség az új szomnambulákéhoz, akik nem hiszik el magukról, hogy alszanak. Szerintük az alvás azonos a képességek felfüggesztésével, ők pedig szabadon gondolkoznak és látnak, tehát azt hiszik magukról, hogy nem alszanak. Tapasztaljuk az ilyen jelenséget olyan szellemeknél is, akikre nézve nem váratlanul állt be a halál; többnyire azonban olyanokkal történik meg, kik bár betegek voltak, a halálra nem gondoltak. Ilyenkor az a különös dolog történik, hogy az illető szellem elmegy a saját temetésére, mint valami idegenre és úgy beszél róla, mintha semmi köze sem volna hozzá, míg csak meg nem tudja a valóságot.

A jó embernek nem kinos a halálát követő zavart állapot. Ő olyan nyugodt, mint aki háborítlanul ébred az álmából. Akinek azonban nem tiszta a lelkiismerete, az aggódik és gyötrődik, és minél inkább kezdi magát megismerni, annál inkább nőnek az aggodalmai.

A tömeges haláleseteknél a tapasztalat azt mutatja, hogy az egy és ugyanazon időben elhaltak nem mindig találkoznak mindjárt egymással. A halált követő zavart állapotában kiki a maga útjára tér és csak azokkal törődik, akik iránt érdeklődik.